

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — — 3.—	Negyedévre — — — — — 3.00
Félévre — — — — — 6.—	Félévre — — — — — 7.—
Egész évre — — — — — 12.—	Egész évre — — — — — 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54—67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petit számításal, díjszabás szerint.
Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A parlamenti vakáció.

Budapest, július 6.

Naponként hallunk panaszokat, hogy minő rettenetes sorsuk van Magyarországon az országgyűlési képviselő uraknak. A múlt esztendőben is alig volt egy nyulfarknyi vakáció s ebben az esztendőben is attól félnek, hogy nem jut ki nekik a kéthónapos pihenés, ami még a falusi tanítóknak is kidukál. Ebben a rettenetes forrásban itt kell zülleniök a fővárosban s néha még el kell látogatni az aranykupolás országpalota boltives csarnokai alá is, különösen, mikor a pártok elnökségei közléseket a kövön nyomódott hirlaptudósításokban, hogy a nagyságos honatyá urak a kora reggeli órákban kegyeskedjenek megjelenni nem csak a t. Ház tornácán, hanem üléstermében is, mert hátha szavazás lesz. Ezek a kora reggeli órák, parlamenti szokás szerint, délelőtti fél tizenegy órakor kezdődnek s valóságos merényletszámba megy ilyenkor még felzavarni csendes szendergéseikből, vagy lázas álmaikból a haza megválasztott gondviselőit.

Valóban, keserű sors a népképviselő uraké. A tiszteletdíjaik horribilisan csekélyek, úgy hogy ha a közölök való ember kimegy a lóversenyre, azután elsétál valamelyik előkelő mulatóhelyre vacsorálni, onnét kivonul az Ós-Budavárnak nevezett szörnyű élvezetes és bájos hölgyekkel benépesített tinglitángliba, azután elmegy a Banda Marci, vagy a veszprémi Kiss Jancsi csodálatos hegedűjátékát hallgatni — természetesen pezsgő mellett — valamelyik kávéháznak nevezett izasztókemencébe, hát reggel hat óra felé, ha hazatérve megtapogatja erszényét, csakugyan majd meg üti a lapos guta. A nyomorúságos képviselői fizetségből im egy éjszakán át elfogyott vagy egy hétre való. Hát érdemes ezért népképviselőnek lenni? A nagybagosi otthon dolgait elhanyagolni, az országgházban vizitálni, olykor még beszédek is mondani, szavazni, a bizottságokban tárgyalni? Néha derülni, néha felháborodni? A választók ügyesbajos dolgainak utána járva, egyik miniszteriumból a másikba kutyagolni, természetesen egy- vagy két-fogatun? Azután meg beszámolókat is mondani otthon a kerületben — kutya fikum teremtette — az ország dolgáról, a közállapotokról? Bizony Olay Lajos szelidségü és higgadságu honatyá legyen az, aki e szörnyű teendőkkal megrakott kötelességihalmazat tudatában meg nem bokrosodik.

És mátol kezdve gróf Tisza István miniszterelnök akarata és báró Podmaniczky Frigyes praktikája folytán még nagyobb veszedelem nem is fenyegeti már, hanem valóságosan sújtja a képviselő urakat. Mátol kezdve ugyanis, amíg a költségvetési vita tart, már nem délutáni két, hanem három óráig kell tárgyalniok. Kérdezzük, vajjon kibírhajtja ezt egy érzékeny képviselői kebel,

különösen ebben a kutyá nagy melegben? Meg kell engednünk, hogy nem bírhatja ki. Utóvégre a képviselő sincs köből, hanem husból és hájból, mint például Makkai Zsigmond, aki székelyletére csoda, hogy még el nem olvadt az ákosfalvaiak nagy veszteségére. De hát mit csinálna például Pitreich hadügyminiszter és a Szepesség, ha Münnich Aurél csakugyan az olvadásnak esnék áldozatul? Nem, ilyen parciális és általános szerencsétlenségeket nem szabad előidézni. Ezt érzi át a függetlenségi párt is s azon gondolkodik, hogy ide vagy oda az eddigi fogadkozásnak, az obstrukcióra való esküdözésnek, tul jár a kormányelnök és a kormánypárt elnökének eszén, ahogy az illik is egy olyan erős ellenzéki pártnak, mint a függetlenségi Kossuth-párt. Azért sem lesznek sokáig három óráig tartó ülések. Egyszerűen kettévágják gróf Tisza István izzasztó tervét és nem fognak vitatkozni, hanem hamarosan keresztül eresztik a költségvetést, a királyi udvartartás költségeinek emeléséről szóló törvényjavaslatot, azután hazaindulván kerületeikbe, a választópolgárok ezreinek viharos tetszésnyilatkozatai mellett jelentik be, hogy mégis csak kifogtak az átkos közöstygyes kormányon. Az azt akarta, hogy ne legyen vakáció és ők megcselkedték, hogy mégis csak lett vakáció. Hogy azután a költségvetés deficittel vagy anélkül, ékeskedik-e, attól fájjon a pénzügyminiszter feje. Hogy új terhek nehezednek-e ezzel a költségvetéssel az ország adófizető polgárainak roskadozó vállaira, azzal törődjék az adóvégrehajtó, hiszen annak a kötelessége behajtani a megszorított adókat. Hogy az udvartartás költségeinek emelésével szemben nem kapunk megint magyar udvartartást, sem pedig semmiféle nemzeti ellenszolgálatást, azért meg fájjon gróf Apponyi Albert feje. Az már ugyis eleget fáj az ország érdekeiért.

De hát talán jobban is van ez így, ha ez az enervált, erőiben megfogyatkozott országgyűlés pihenore tér. Amíg ez a pihenő tart, az ország függetlenségi polgárai legalább nem háborodhatnak fel amiatt, hogy a függetlenségi Kossuth-párt, a legnagyobb ellenzéki párt, egész politikai ténykedése abban merül ki, hogy minden eredmény nélkül obstrukciókat tervezzen, csak azért, hogy a kormányzat dicsőségének gyarapítására mind gyakrabban visszavonulásokat fujhasson. A pihenő ideje alatt legalább megmenekülünk attól is, hogy báró Bánffy Dezsőnek — hitű kálvinista férfit és presbiterianus létere — fülbe-gyónásait hallhassuk az ország politikai és gazdasági érdekei ellen elkövetett nagy vétkeiről. Addig talán, a lankasztó nyári melegek elmúltával, új erő gyűlik a képviselő urak szellemi izomrétegeibe is, hogy a már kilátásba helyezett újabb osztrák követelésekkel szemben a kiegyezés nagy kérdésénél és a hadügyi reformok terén megvédelmezzék ennek a nemzetnek érdekeit, teherviselési képességét. Ha pedig erre képtele-

nek lennének akkor is, akkor csakugyan megérdemelnék, hogy abból az országgházból örök vakációra szélnek bocsájtassanak.

Budapest, július 6.

A képviselőház július hó 7-én csütörtökön délelőtti 10 órakor ülést tart, melyen folytatják a költségvetés általános tárgyalását. Holnap be is fejezik az általános vitát és a zárbeszédre kerül a sor.

A képviselőház nyári szünete. Lesz-e az országgyűlésnek ez évben nyári vakációja és ha lesz, mikor kezdődik, ez foglalkoztatja ez idő szerint a képviselő urak nagy részét. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban — mint jelentik — tegnap este egyes ellenzéki körökben élénk eszmecsere folyt afelett, hogy vajjon a költségvetés általános vitáját folytassák-e vagy hamarosan befejezzék. Az eszmecsere oda összegeződött, hogy az általános vitát most már befejezzék. Döntő érvel felhozták, hogy az ellenzéknek pihenore van szüksége, ha az őszszel komolyan nagyobb akcióba akar fogni, míg ha állja a vitát, erejét elpazarolja céltalanul és erélye az őszre elernyed. Komjáthy Béla a Kossuth-párt hivatalos szónoka eszerint nem is él a zárószó jogával, mert gyengélkedik. Ezzel ellentétben a parlamenti vakáció dolgában az egyik könyvatos a következőket jelenti:

A képviselőház nyári szünetére pár héttel ezelőtt felmerült parlamenti kombinációk lényeges változást szenvedtek Bánffy Dezső bárónak a képviselőházban való megjelenése és felszólalása folytán. Parlamenti körökben ma már obstrukciós jellegűeknek tartják a képviselőház üléseit és erre vezethető vissza az ülések idejének egy órával való meghosszabbításra. Komplikálja a helyzetet a kormánypárti képviselők felszólalása is, ami érthető az egyoldalú hosszú obstrukciós viták után, de ami minden bizonynyal megszűnik, ha a költségvetési vita kifejezetten obstrukciós jellegűt.

A mi értesülésünk szerint a nemzeti pártnak, a Szederkényi-pártnak és a néppártnak több tagja részt vesz még a költségvetési vitában, amiben a Kossuth-párt csak mérsékelten fog részt venni. Az udvartartás költségei emelésénél is lesznek viták s így, ha lesz is parlamenti szünet — aminthogy lesz — ez csak a hónap végén, vagy a jövő hó elején veheti kezdetét.

Félhivatalos vélemény Bánffy beszédéről. A magyar kormányfőrégi és kárhóztatandó szokás szerint egyes politikai eseményekre vonatkozó véleményeket rendszeren a bécsi sajtó útján hozzák nyilvánosságra. Most is egy ilyen budapesti véleményt közöl a bécsi félhivatalos Pol. Korr., mely a következő megjegyzéseket fűzi báró Bánffy Dezsőnek szombaton elhangzott képviselőházi beszédéhez:

Bánffy beszéde kielégítette a karzatot, amely mohón leste a pikantiát. De egy némely indiskréció arán sem sikerült neki kellően megokolnia ellenzéki állását. Egy némely történelmi előadása bő korrekurára szorul. Bánffy azt mondotta, hogy 1901-től fogva elő akarta készíteni az önálló vámtérfületet, amit bizonyára gyöngye emlékezőtehetségének lehet tulajdonítani. Ő miniszterelnök korában a vámközösség hive volt s bizalmas körben azt erősítette, hogy a gazdasági különválás a magyar mezőgazdaság életbevágó

érdekeit sértene. Ha Bánffy báró csak egy szóval is jelezte volna, hogy az önálló vámtérület készíti elő, akkor a lába elé borult volna az obstrukció. Bánffy politikája csak az emlékiratok szerkesztése terén volt termékeny; a belső és külső politika mezőin kísérletezett a memorandumaival, amelyek közül egyik-másik nagy derűtséget keltett. De kevésbé szerencsés volt a nemzetiségi politika terén, amely az ő bukása előtt is megdőlt s akárhány alkotását el kellett törölni utóbb, minthogy alkalmas volt arra, hogy nemzetközi kelletlenséget idézzon elő.

A bécsi félhivatalos itt — ugylászik — a nemzetiségi ügyosztály megszüntetésére tesz célzást, melyet egyes híradások szerint gróf Tisza miniszterelnök vissza akar állítani.

Pitreich megcáfolt utazása. A félhivatalos *Bud. Tud.* közli a következő nem érdektelen cáfolatot:

Több lap jelentést közöl tárgyalásokról, amelyeket Pitreich lovag tábornagy, közös hadügyminiszter az utóbbi napokban Budapesten gróf Tisza István miniszterelnökkel és Nyíri Sándor honvédelmi miniszterrel folytatott.

Ezzel szemben megállapíthatjuk, hogy a közös hadügyminiszter a delegáció óta nem is volt Budapesten és hogy, mint köztudomásu, gróf Tisza István Gesztől csak tegnap reggel, a honvédelmi miniszter pedig nyaralóhelyéről csak tegnap este érkezett Budapestre, úgy, hogy Pitreich lovag Tisza István gróffal és Nyíri Sándorral az utolsó napokban nem is találkozhatott.

A szövetségi törvény revíziója.

Budapest, július 6.

Félhivatalos forrás jelenti:

Az igazságügyminiszter közzétette a szövetségi törvényjavaslathoz dr. Nagy Ferenc egyetemi tanár, országgyűlési képviselő által készített újjonnan átdolgozott tervezetét. A közzététel célja, hogy a tervezet minél szélesebb körben bírálat tárgyává tétessék s a bírálati anyag az őszi hónapokban megtartandó szakértkezleten felhasználható legyen. A munkát a kereskedelmi törvény szövetségi részének (I. Rész, XI. Cím.) revízióját célzó, ugyancsak dr. Nagy Ferenc által készített s éppen 10 év előtt közzétett első előadói tervezetnek újból való átdolgozása, amit különösen a szövetségi ügynek azóta beállott nagyarányú fejlődése tett szükségessé. A tervezetnek törekvése: törvényi garanciákat alkotni oly irányban, hogy a szövetségi altruisztikus rendeltetésüknek megfelelően működjenek, a szövetségi társasági forma sem nyereszkesedésre, sem a tagok kizsákmányolására felhasználható ne legyen s ehhez képest különösen az u. n. «korona-szövetségi» működése tekintetében felpanaszolt nagymérvű visszaélések megakadályozásának; a fogyasztási szövetségi működése a kiskereskedő osztály érdekében összhangba hozásának s általában az ellenőrzés és felügyelet hatályossága különösen periodikus vizsgálatok által minél teljesebben biztosításának.

Örömmel üdvözljük a revízió régebbi tervének a megoldás felé közeledését; melynek mi voltunk legerélyesebb sürgetői, a reform keresztülviteléhez pedig a Magyar Gazdaszövetség járult hozzá igen értékes anyaggyűjtésével. Nincs oly intézmény, melynél kisebb-nagyobb visszaélések elő ne fordulnának, de ezeknek hatása az altruisztikus elvére alapított szövetségi tevékenél hatványozott mértékben káros s ezért fokozott erővel kell megakadályozására törekednünk s ha módját tehetjük, eleve megakadályoznunk.

Fontos a purifikáció különösen oly fiatal intézménynél, minők a szövetségi szervezetek. A nép jelleme határozottan konzervatív: jobban ragaszkodik régi házához, mint az újjonnan épült palotához, nagyobb tekintély előtte a régi tekintetes, mint az újmódi nagyságos ur. A szövetségi, mint rövid multu intézmény, a nép szemében még általában véve az újmódi dolog szerepét játszza, ezért kell minél nagyobb bizalmat kelteni iránta s üldözni mindent, — különösen a visszaéléseket — ami a bizalmat megingathatná. Ha majd a nép évek múlva látja, hogy az intézménynek gyökerei mind mélyebbre és mélyebbre nyulnak, hogy a szövetségi vele együtt öregedett meg, ha majd az új generáció-

nak már apától örökölt öreg butor lesz, akkor a szövetségi szervezetek is konzervatív intézmény lesznek, melyeket a nép becsülni fog s akkor fognak csak a szövetségi szervezetek egész szociálpolitikai jelentőségükben kidomborodni. Ennek feltételeit kell most biztosítanunk. Ehhez a munkához azonban sok szeretet és sok jóindulat kell s szükséges, hogy a reform az altruisztikus irányban reformáljon, kinövéseket nyesegetsen, de alapeszméje kell hogy a szövetségi eszme fejlesztése legyen.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, július 6.

Bizony nem valami kellemes ebben a nagy nyári melegben reggel 10 órától délután 3 óráig üres ellenzéki beszédekben gyönyörködni. Ez az oka annak, hogy még a szorgalmas kormánypártiak oldala is nagyon ritka. Így történetesen meg aztán, hogy ma egy határozathozatalnál még negyvenen sem voltak jelen s a Ház nem volt határozatképes. Hogy az jövőre elő ne fordulhasson, figyelemztetésül, részben Tisza István miniszterelnök óhajára is katalógust olvastak.

A költségvetési javaslathoz ma négyen szólaltak fel, hárman a függetlentégi oldalról s egy nemzetiségi. *Bencs László*, *Bakó József* és *Nessi Pál* közjogi alapon támadták a kormányt, míg *Vlád Aurél* a nemzetiségek érdekeit helyezte szembe a miniszterelnök nemzetiségi politikájával.

A mai ülésről szóló tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: *Perczel Dezső*.

Jegyzők: *Szöts Pál*, *Hertelendy László*, *Sturman György*.

Elnök az ülést megnyitja, hitelesíti a tegnapi ülés jegyzőkönyvét és előterjeszti az irományokat. Bemutatja *Kálosi József* és *Josipovich Géza* levelét 6 heti szabadságidő engedélyezése tárgyában.

Olay Lajos: Nem tartja megengedhetőnek, hogy ily fontos ügyek tárgyalása közepette *Kálosy* eltársa távol legyen és ezért kérelmét nem tartja a maga részéről teljesíthetőnek. (Mozgás a jobboldalon.)

Nessi Pál: Úgy tudja, hogy *Kálosy József* beteg és így nagy szüksége van e szabadságra, miért is javasolja, hogy azt a Ház adja meg.

Elnök miután két indítvány adatott be, felteszi a kérdést.

Olay Lajos: A Ház nem határozatképes.

Felkiáltások a jobboldalon: Szép kis komédia.

Olay Lajos (öklével a padot verve): Azt a sok mameluk mindenét, legyetek itt százan, ha öt óráig ülést kell tartani. (Nagy zaj.)

Elnök: Figyelemzteti *Olayt*, hogy joga van ezt szóval kellő formában előadni, de a padot ne verje.

Olay Lajos: Minek mondják, hogy ez komédia!

Elnök felteszi a kérdést, mire a Ház felállással *Olay* kivételével *Kálosynak* a szabadságot megadja.

Olay Lajos: Kéri a határozatképeség konstatálását. Százan nincsenek jelen s így a határozat nem érvényes.

Elnök elrendeli, hogy a jelenlevőket a jegyzők számolják meg, majd bejelenti, hogy a Ház tényleg határozatképtelen, mert csak 75-en vannak jelen és így az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja; felteszi a kérdést. (A Ház egyhangulag megadja a szabadságot.)

Elnök úgy látja, hogy a Ház még mindig határozatképtelen és így megolvastatja a jelenlevőket, majd jelenti, hogy most sem határozatképes a Ház és ezért elrendeli a katalógus olvasását. Annak megtörténte után bejelenti, hogy a Ház határozatképes és ennek folytán újból felteszi a kérdést, mire a Ház a szabadságidőt megadja. Következik

a költségvetés

általános tárgyalása.

Bencs László: Nem volt szándéka felszólalni, de *Podmaniczky* indítványa folytán az ülések ideje egy órával meghosszabbított, van elég idő a tárgyalásra. De készíti erre a miniszterelnök programja is, amely minden, csak nem hazafias, nemzeti irányú. (Helyeslés a székben.) Kifogásolja, hogy a kormány a fontosabb, az ország lakosságát érdeklő ügyben ankétet tart, de a képviselőket nem hívják meg ezekre az értekezletekre, holott az illető kérdések megoldására nagy előnnyel járna, ha szakvéleményeiket előadhatnák. A kisbirtokosok és kisiparosok helyzetét nyomasztónak tartja, de nem helyesli a miniszterelnök azon tervét, hogy olesó

kölcsönrel segítsenek a bajon, hanem egyedüli orvoslásnak az igen magas adók leszállítását tartja. Részletesen felsorolja az egyes adótételeket, előadja, hogy Szabolcsmegyében egy tiz katasztrális hold birtok tulajdonosa összesen 96 korona 86 fillért fizet adó fejében évenként, ami nemcsak hogy nem áll a birtok jövedelmével, a föld hozadékával arányban, de határozottan többet tesz ki a felénél. Még röviden szólott a javaslat pénzügyi hátrányairól s mivel nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Bakó József: Tisza Istvánt egy olyan bűvészhez hasonlítja, aki egy kis pálcikával feketesárga szalagokat csal ki, ezekkel a szalagokkal akarja a magyar nemzetet vezetni. A magyar sohasem lesz az osztráknak szolgálója, el fog veszni az osztrák, de a magyar zászló és a magyar vezényleti nyelv meglesz. A költségvetést nem fogadja el, mert sem a kormány, sem az udvari emberek a magyar nemzet iránt tisztelettel nem viseltetnek. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Szünetet ad.

Szünet után

Elnök újra megnyitja az ülést.

Vlád Aurél: Már a kormány bemutatkozása alkalmával bizalmatlanul fogadta azt s ez a bizalmatlansága csak fokozódott eddig. Kárhóztatja a vármegyei tisztviselők fizetésemelését, mert annak célja a kisemberek pauperizálása s a kivándorlás elősegítése. Nem hisz a kormány szabadelvűségében, az nem egyéb, mint szatira, az üzleti szabadelvűség. Fölpanaszolja, hogy az országban két választói törvény van, egy Erdélyben s egy Magyarországon. Törvénytelen eljárással vádolja a kormányt azért, mert a nemzetiségek gyermekeit szülőik akarata ellenére állami iskolákba kényszeríti. A nemziségek egyenjogúsításáról szóló törvény határozott lábbal tiprását jelenti az, mikor a nemzetiségi kaszinókat bezárják. Ezután a nemzetiségi kérdéssel foglalkozik. Bánffy szerint a helyes nemzetiségi politika a nemzetiségek kiirtása.

Lengyel Zoltán: Kiirtása? Azt nem mondta, legálább is nem tételezem fel róla.

Vlád Aurél: Azt mondta s azzal indokolta, hogy a nemzetiségek akadályozzák az önálló magyar nemzeti állam kiépítését. Nem különb Tisza István nemzetiségi politikája sem. A kettő között az a különbség, hogy Bánffy nyíltan megmondja, míg Tisza elhallgatva hajtja azt végre. A miniszterelnök azt mondta, hogy nem kívánja revidálni a nemzetiségi törvényt. Ez nem áll, mert a Berzeviczy-féle oktatási törvény határozott revíziója a nemzetiségi törvénynek.

Nessi Pál: Elítéli, hogy a sajtó némely része nap-nap után kirohanást eszközöl Bánffy ellen, holott ő belátta hibáit és ezért csak elismerést érdemel. Most tiszta hazafiság hajtja át Bánffy, míg a Tisza-kabinet osztrák érzelmű és eredményes tevékenységet még nem fejtett ki. Az egész program csupa ígőretésből áll, de amelyből még semmi sem teljesített. A 48. évi XX. törvények végrehajtását is kilátásba helyezte a miniszterelnök, mikor programját elmondta. Egyenesen kérdést intéz a miniszterelnökhöz, hogy akarja-e végrehajtani a törvényt s ha igen, mikor és mily mértékben? A kormány iránt bizalommal nem viseltetik és így a költségvetést nem szavazza meg. (Helyeslés a székben.)

Molnár Jenő kéri, hogy az előrehaladt időre való tekintettel beszédét holnap mondhasssa el.

(A Ház a kérelmet teljesíti.)

Elnök megállapítja a holnapi ülés napirendjét és az ülést háromnegyed 3 órakor berekeszti.

A tanítók és a kivándorlás.

Budapest, július 6.

A hatodik egyetemes tanítógyűlés szociálpedagógiai szakosztálya tegnapi ülésén foglalkozott a kivándorlás kérdésével is. Foglalkozott pedig a tárgy komoly jelentőségéhez képest tudományos mederben, méltóan ahhoz a magyar tanítótestülethez, melyet mindenkor megihlettek azok a társadalmi mozgalmak, melyek az ország magyar lakosságát hasznosan vagy kártékonyan érintették. Az egyetemes tanítógyűlés a kivándorlás ügyét illetőleg magáévá tette a kivándorlási kongresszusoknak a népnevelőket illető határozatait s kimondotta a többek közt, hogy Magyarország tanítói közreműködnek a kivándorlási mozgalom megakadályozásában, belépnek a vármegyei gazdasági egyesületek kötelékébe, gazdasági előadásokat szerveznek, gazdaköröket alakítanak s erkölcsi támogatást nyújtanak a nép anyagi javát szolgáló közérdekű vállalatoknak.

Az egyetemes tanítógyűlés szociálpedagógiai szakosztályának ezen elhatározását a magunk részéről annál örömteljesebben üdvözljük, mert hiszen nem egyszer mi mutattunk rá arra, hogy a magyar tanítóknak mily hatalmas és hazafias feladat jutott osztályrészül a kivándorlás megakadályozásában, különösen azáltal, ha befolyást gyakorolnak a nép gazdasági életére, gazdasági foglalkoztatására, különösen a háziipar terén s ők is elősegítik azt a törekvést, hogy a magyar földmives néposztály különösen a mezőgazdasági munka szünetelése idején hasznot hajtó munkálkodáshoz juthasson s így a megélhetésért folytatott küzdelem ne üzhesse ki idegen világrészbe.

A japán-orosz háború.

Budapest, július 6.

A japánok ugylátszik ismét Port-Arthur elfoglalására irányítják akciójukat, amely célra nagyobb haderőt rendelnek délre. Az erősség ostromát lépésről-lépésre viszik előbbre s minden elfoglalt dombra nehéz ütegeket állítanak föl s így a szárazföldi ostromot s rendszeresen szűkebb gyűrűre vonják Port-Arthur körül.

A szárazföldi harcra az esőzés még mindig megnehezíti a felvonulásokat, de a japánok megfeszített erővel nyomulnak előre s Kaiping körül döntő ütközetre készülnek, ha ez a tervük ismét nem arra irányul, hogy vele az oroszokat megteveszessék.

Mai távirataink a következők:

Port-Arthur alatt.

Tokio, július 6.

Az orosz hadihajók és torpedórombolók a port-arthuri külső kikötőben állanak. A partokon hatalmas ágyukat helyeztek el. Csak a torpedónaszádok szöktek a kikötőből kijönni és Tiaopingfaug hatoltak.

London, július 6.

Csifuból táviratozzák mai kelettel, hogy kínaiak, akik szombaton hagyták el Port-Arthurt és odaérkeztek, hírül hozták, hogy Port-Arthur kikötőjében mindössze nyolc nagy hadihajó van, holott a múlt hó 23-án vívott tengeri ütközet előtt még tízenegy nagy hajó horgonyzott a kikötőben.

Vasárnap a szárazföldi seregek Port-Arthur környékén már csak egy mértföldnyire állottak egymástól. A japánok dombtól dombig hatolnak előre s minden egyes magaslatra nehéz ostromágyukat vonatnak fel. A japánok Dalmi mellett 150 ágyút szállítottak partra. A városban teljesen megakadt a kereskedelem, az üzletek be vannak zárva.

A vladivosztoki hajóraj.

Szentpétervár, július 6.

Az orosz távirati ügynökség jelenti Liaojangból érkezőről. Itt az a híresztelés terjed el, hogy a vladivosztoki hajóhad ma Gensantól északra megütközött a japánival. Heves küzdelem volt, mely ránk nézve kedvezően végződött. Oku hadserege visszavonult, nyilván ama szándékkal, hogy Port-Arthurnál tömörüljön. A kínai állásokat ostromágyukkal erősítik meg.

Döntő ütközet előtt.

Niuicsvang, július 6.

Kaiping körül döntő ütközet készül. Az ellenséges seregek szemben állanak. Kuroki csapatai Kaipingtől 20 angol mértföldnyire délfelé megszállották Tunsiaot. Az oroszok déli szárnya Kaipingtől északra 8 mértföldnyi távolságban áll.

A szárazföldi harcra.

Tokio, július 6.

Az első hadsereg zöme megszállta a Motienling-szorostól Singkairéngig vezető utvonulat. Az orosz 2000 főnyi sereg kénytelen volt a japánok előnyomulása elől nyugat felé vonulni. Az első hadsereg északi szárnya június 29-én kardcsapás nélkül megszállta Tansinsingot.

Szentpétervár, július 6.

Liaojangból táviratozzák a Nowoje Wremjának, hogy a japánok felvonulása következtében Kuropatkin taktikája bizonytalan. A japán hadosztályok

hol előrenyomulnak, hol visszahúzódnak. A front mögött nagyon szomorúak a viszonyok az orosz hadseregben. Eleség alig van és a train-lovak elhullanak. Ez a körülmény a magyarázata annak, hogy az oroszok két hadosztálya Föngvangcsöngtől visszavonult. E két hadosztályon kívül még kettő van összpontosítva. Délfelé a hadműveletek teljesen szünetelnek. Az északi csapatok folytatják a felvonulást. Az eső elállt, a hőség 30 fok.

Elsülyesztett japán szállítóhajók.

Berlin, július 6.

A Tageblatt-nak táviratozzák Pétervárról, hogy az orosz torpedóflotta e hó 3-án megtámadott több japán szállítóhajót Kaicsau magasságában. Az orosz torpedók néhány japán szállítóhajót fenébe furtak és elsülyesztettek.

Oroszok kegyetlenkedése.

London, jul. 6.

Ma kínai tábornok panaszt emelt az ellen, hogy az oroszok békés kínaiakat a Liao-folyó nyugati vidékén zaklatnak és gyakran megölnék kínai parasztokat. Egy 12 főnyi kínai őrjáratot orosz katonák agyonlőttek. Ma tábornok bejelentette illetékes helyen, hogy ha ezek a kegyetlenkedések ismétlődnek, akkor 3 nem fékezheti meg csapatait. Az oroszok garázdálkodása a kínai katonaságot a végsőkig felbőszítette. Ma tábornok a Singaofuban állomásozó két tartalékdandárt csapatainak megerősítésére Csingcsauba és Kopancebe rendelte.

TÁVIRATOK.

A török katonaság lázongása.

Berlin, július 6. Nemrég történt, hogy a török tisztek megszállották a monasztiri táviróhivatalt és telegrammot menesztettek a szultánhoz, követelve hat havi hátralékos fizetésüket. Erre Konstantinápolyból elrendelték, hogy fizessék ki a tiszteknek három havi járandóságukat, majd pedig mikor a tisztek még mindig nem tágitottak, még egy fél havi fizetést adtak nekik. Ez valamennyire lecsendesítette a tiszteket, de a katonaság lázongani kezdett, mert nem kapott zsoldot. Konstantinápolyból táviratozzák a «Berliner Tageblatt»-nak, hogy a katonaság lázongása kezd veszedelmes lenni. Három zászlóalj legénysége Prizrendben, Üszkubben, Monasztirben, Szalonikiben és Damaskusban készült megtagadni a szolgálatot. A Yildizben tanácskozás volt, hogy miképpen lehetne sürgősen kifizetni a hátralékos zsoldokat, de a pénzügyi kormány nem képes a szükséges összeget előteremteni.

A francia kulturharc.

Páris, július 6. A szenátus a kongregacionista oktatás eltörlésére vonatkozó törvényjavaslatot a kamara által elfogadott szövegben 167 szavazattal 106 ellenében elfogadta.

Sorozás Oroszországban.

Szentpétervár, július 6. A ma kiadott cári ukáz szerint ez évben a véderőtörvény alapján 447.302 védköteletet soroznak.

Az egyetemes tanítógyűlés.

Budapest, július 6.

A hatodik egyetemes tanítógyűlés ma délelőtt ismét együttes ülést tartott a Vigadóban. Ez volt a kongresszus záróülése. A tanácskozást ezúttal Kozma László (Debrecen) vezette, aki megnyitván az ülést, kérte a tanítóságot, hogy őrizze meg továbbra is méltóságát a tárgyalások során. Üdvözölte ezután az elnök a nagygyűlésnek egyik vendégét: Luigi Venterini olasz tanfelügyelőt, akit a tanítóság lelkes éljenzéssel köszöntött.

Ezután rátértek a napirendre.

Első tárgy: a tanítói nyugdíjtörvény módosítása volt. Előadóként Sárkány Gábor (Munkács) szerepelt, aki kimerítő megokolás kapcsán határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben többek között ezeket mondja:

A tanító szolgálati ideje 35 évben állapíttassék meg. A nagyobb fizetési fokozatba előlépett tanítóktól a nyugdíjalap javára a fizetési különbözetnek harminchárom százaléka vonassék le az eddigi ötven százalék helyett. A tanító évi nyugdíjárú-

léka a fizetés két százalékánál magasabb ne legyen. Az 1870-ik év előtt alkalmazásban volt néptanító összes szolgálati ideje nyugdíjaztatásakor beszámíttassék. Az özvegy, elhalt tanító férje után hat hónapig annak összes fizetéseit és lakbérét is élvezze s ne kelljen abból helyettesítetnie. Az özvegy elhalt férjének öt évi szolgálati ideje után nyugdíjra jogosult legyen. A tanítók-árvák nemükre való tekintet nélkül 20 éves korukig neveltetési segélyben részesíttessenek. A tanító szolgálatba lépése, illetve oklevélnek megszerzése idejétől nyugdíj jogosultsággal bírjon. Ha valaki tanítói pályáját megszakította, de később arra visszatér, a megszakítás előtti szolgálati idő nyugdíjába betudassék.

Az előterjesztések után Bursics Ernő (Budapest) szólt a tárgyhöz és a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

Allíttassék vissza az 1875. évi XXX. törvénycikknek az az üdvös intézkedése, hogy Magyarország valamennyi tanítója köteles tagja az Országos Tanítói Nyugdíjintézetnek. Ehhez képest a nyugdíjintézetbe való felvétel ne jelentkezés útján, hanem újra hivatalból történjék. Akik az 1891. évi XLIII. törvénycikk tulszigoru intézkedései folytán a jelentkezés elmulasztásai miatt szolgálati éveiket elvesztették, elvesztett szolgálati éveiket nyerjék vissza. A teljes nyugdíjra jogosító szolgálati ideje 40 esztendőről 35 esztendőre szállíttassék alá. A szolgálati idő kezdete a tanító életkorától függetlenül a szolgálatba lépés napjától számíttassék. A tanító nyugdíjképessége 10-ik szolgálati évének betöltésével kezdődjék ugyan, de özvegye és árvái már 5 évi szolgálati ideje után nyerjenek ellátást. Ha a szolgálati idejének alaszállítását a nyugdíjalap el nem bírta, a tanítóság évi hozzájárulása két százalékról három százalékra emeltessék. De hasonló arányban emeltessék az iskolafentartók évi hozzájárulása is tanítói állásonként 24 koronáról 35-40 koronára. Az állam pedig az eddigi 300.000 korona helyett legalább 600.000 koronával segélyezze évenként az országos tanítói nyugdíjintézetet. A fizetés-emelkedésre kirótt 50 százalék 30 százalékra szállíttassék le. Nyugdíjazásnál a csonka év a szolgálatból le ne üttessék, hanem a szolgálatnak minden hónapja beszámíttassék. A tanító özvegyének nyugdíja férje beszámítható teljes fizetésének 50 százaléka legyen. Az árvák ellátása javíttassék. A félárva az özvegy nyugdíjának egyharmad része helyett egyötöd részét kapják fejenként, a szülőlen árvák pedig az egyötöd részen felül a mostani 50 korona helyett még 100 koronát husz esztendő korukig.

Handelsmann Antal (Szabadka) azt kívánja, hogy a tanító azonnal, mielőtt a nyugdíjintézet tagja lesz, nyugdíjképes legyen.

Többek hozzászólása után az egyetemes gyűlés nagy többséggel Bursics Ernő javaslatát fogadta el.

A népnevelési egyesületek ügye következtet. Ennek első megpendítője Magyarország egykori kultuszminisztere, Eötvös József báró volt, de eszméje — kora közönyén — hajótörést szenvedett. Az előadók a népnevelési egyesületek lehetőleg sürgős létesítését kívánják s e részben támogatást akarnak a kormánytól és a törvényhatóságoktól.

Az egyetemes gyűlés a javaslatokat magáévá tette. Ezzel az egyetemes gyűlés napirendje kimerült.

*

A középiskolai tanítógyűlés után tegnap kezdette meg két napra szóló tanácskozását az Országos Polgári Iskolai Egyesület Herkulesfürdőn. A gyűlés legnevezetesebb tárgya a polgári leányiskolák gyakorlatibb szervezése volt. A jelenvolt tanítónők egy pártja kísérletet tett, hogy a kérdés tárgyalásával kapcsolatosan fölvesse ama kívánságát, hogy a polgári leányiskolákban egyáltalán ne tanítsanak férfitanárok, hanem csupán tanítónők. A tanítónők másik fele azonban összefogva a tanársággal, állást foglalt ezzel a mindig kísértő kívánsággal szemben és nagy többség a férfi és női tanítómunka kölcsönös megbecsülését deklarálta.

Lád Károly egyesületi elnök megemlékezett az egyesület múlt évi működéséről. A leányiskolai tanterv elkészült, csak az a kívánság, hogy a német nyelv ne fakultatív tárgyként taníttassék, a közoktatásügyi tanácsban egy szavazattöbbséggel megbukott. A fiúiskolai tanterv érdekében kifejtett eddigi munkásság eredménye a napokban elkészülő javaslat. Az új közoktatásügyi miniszter is az egyesülettel egyetértőleg úgy tervezi a polgári iskola reformját, hogy az iskola hét osztályu legyen és alsóbb négy évfolyama tagozata a többi középiskola alsó négy osztályával együtt általános ismereteket nyújtson, míg a felsőbb tagozat bizonyos pályákra készítse elő a növendékeket. Az egyesület figyelemmel kísérte és közbenjárt a községi és felekezeti iskolák tanárainak anyagi ügyében. Az állami alkalmazottakat pedig biztosítja, mint illetékes helyről értesült, hogy a fizetés végleges rendezése a kormányuk erős és elkötelezett szándéka.

Schmidt Gizella fővárosi polgári iskolai tanítónő értekezett erről a tételtől: Mikor felelne meg a ma-

gyar polgári leányiskola igazi rendeltetésének és feladatának. Kiemelte előbb a leánynevelés fontosságát általában. Ismertette ezután a külföldi példákat, valamint a hazai állapotokat régen és most. Fejtette ezután tárgyáról-tárgyára, hogy leányaink nevelését miképp lehetne nemzetiebbé és gyakorlatibbá tenni. Kívánja a fővárosban mintaiskola állítását, amennyiben a budapesti polgári iskolai tanítóképző mellett mintapolgári leányiskolát állítani eddig elmulasztottak.

Volenszky Gyula a polgári leányiskolának közgazdasági irányú kurzusokkal és háztartási ismételő iskolával való kibővítését óhajtja.

Dr. Kerekgyártó Elek fővárosi polgári iskolai igazgató, a Zrínyi Ilona-kör agilis megalapítója tartott fölvilágosítást az ifjúsági egyesületekről. Az előadó a következő javaslatot tette: Polgári iskoláink tulajdonképpen való céljának megvalósítására, a magyar társadalmi középosztály kialakulása végett hassunk oda, hogy a polgári iskolát végzett növendékek körében, lehetőleg a tanári kar bevonásával, a hazafias és erkölcsös szellemű önképzésre serkentő és a művelt és munkás társaságra előkészítő ifjúsági egyesületek keletkezzenek.

Előfizetési fölhívás!

1904. évi július hó 1-ével új előfizetést nyitunk a *Magyarságra*, miért is kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lakhelyüket változtató t. előfizetőinket pedig az új lakhely bejelentésére kérjük.

T. előfizetőinknek ezentul is megküldjük vasárnaponként rendes heti szépirodalmi mellékletünket a

Magyar Családot,

mely hivatva van szórakoztató és tanulságos elbeszéléseivel és költeményeivel e lap közönségét még szívesebben összeköttesse hozni kedvelt lapjával.

Kedvezményes előfizetési áron küldjük t. előfizetőinknek az

Urambátyám

egyetlen magyar társadalmi élelaptop, melyet t. előfizetőink 4 korona helyett 3 korona negyed évi előfizetési díjért kapnak és a

Budapesti Bazár

magas irodalmi színvonalu, dus tartalmu, legolcsóbb magyar modern divatlapot 1.50 K helyett 1.30 K negyedévi előfizetési díj mellett.

A «Magyarság» előfizetési árai:

Helyben:		Vidékre:	
Egy óra	1.—K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.— «	Negyedévre	3.60 «
Félévre	6.— «	Félévre	7.— «
Egész évre	12.— «	Egész évre	14.— «

Az *Urambátyámra* és a *Budapesti Bazárra* előfizetni a *Magyarság* postautalványán is lehet. Mutatványszámot megismerés céljából kívánatra készséggel küldünk.

Kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek a lap elkésve érkezik vagy rendetlenül kézbesítettik, bennünket értesíteni sziveskedjenek, hogy megfelelően intézkedhessünk.

Tisztelettel
a «Magyarság» kiadóhivatala.

Trieszt — Fiume ellen.

Budapest, július 6.

Avagy inkább mondhatnók, a «testvér» Ausztria — Magyarország ellen. Amint helyesebb is volna így. Fiume a mienk, ide irányította az állam a kivándorlást, szerződést kötve Cunarddal. Trieszt Ausztriás s virágzó hatalmas kikötőjével jóval előtte jár Fiuménak. Mégis megirigyelte jó testvérhez méltón azt szomorú forgalmat, amely Fiumében véreink kivándorlása révén keletkezett. Már amikor a Cunard-ügy ki kezdett bontakozni a homályból, hallatszott, hogy Ausztria megtorlásra készül. Mert micsoda vakmerőség Fiume fellendítésére törekedni, amikor ott van Trieszt!

A megtorlás eszközeül pedig önként ajánkozott a Morgan-tröszt, amely félénk szemmel nézte a Cunard terjeszkedését. Látszólag ez a tröszt vette fel a harcot, hogy jól gyomron rugja, esetleg tönkre tegye a Cunardékat, valójában azonban Ausztria machinációja az egész. Van ugyanis egy kis kaliberű tengeri hajós-társaság, az «Austro-Americana et Trotell-Cosulich». Ennek a kis társaságnak mindössze négy millió korona alaptőkéje és három jelentéktelen személyszállító gőzöse volt. Amikor azután Ausztria és a Morgan-tröszt titokban megegyeztek, a Morgan-tröszt képviselőitben megjelentek Ballin, a Hamburg-Amerika-Line és Wiegand dr., a Norddeutscher Lloyd vezérigazgatói és a kis osztrák társaság részvénytőkéjét névleg tizenöt millióra emelték fel; miből öt öt millió korona értékű részvényt vettek át és fizettek be. Ezért az öt millióért új gőzösöket építenek, ugy, hogy most már kéthetenként indíthatnak járatokat Trieszt és Amerika között. Az osztrák kormány természetesen a legmesszebbmenő támogatja ezt az átvedlett vállalatot. Dus szubvenciót biztosított részére. Reá ruházta a kivándorlási ügynökségek egyedüli jogát és hogy annál sikeresebb legyen a verseny, saját költségén Triesztben kivándorló-szállót építtet, ahol a kivándorlók bevárhatják a hajók indulását.

Mindelhez járul az, hogy a hajójegy árát közel felére leszállították, hogy Cunard taritájának árthasának. Azelőtt ugyanis a vállalat 135 koronáért vitte a kivándorlót Trieszthől Amerikába; most pedig 80 koronáért. És már vízi is. Tegnap indult el az első kivándorlási hajó Trieszthől, közel másfélszer kivándorlóval, ezen alacsony személy-szállítási tarifa mellett.

Amikor a Cunard-társaság elkezdte szállítani a magyar kivándorlókat Fiuméből, azzal kezdték a brémai és hamburgi hajóstársaságok, hogy a hajójegyek árát felére, harmadára szállították le. Most meg itt van Triesztben az Ausztria által erkölcsileg és anyagilag erősen gyámoltott új kivándorlási vonal, tetemes leszállított szállítási díjakkal. Egymást igyekeznek lenyomni a hajóstársaságok a viteldíjak leszállításával, úgy, hogy ma valósággal *ráfizetnek* minden egyes kivándorlóra.

Rövid pár hónap alatt ime idefajultak a dolgok. Vajjon sejtette-e valaki, hogy a magyar állam egészséges és közérdekű ténye igen heves háborunk lesz a forrása? Bizonyára nem. És valóban ezek után most már kíváncsian várjuk, hogy mit hoz a jövőendő. Most, amikor Ausztria is kiadta ellenünk az utikártyáját, bizonyossággal annak a szeretetteljes viszonynak, amely államunkat az övékével egybekapcsolja.

NAPIHIREK.

Budapest, július 6.

— (Időjárás.) A levegőnyomás eloszlása általánoságban a tegnappal egyezik. Európában az idő meleg, mely jobbra borult és északon esős volt, egyebütt helyenkint előfordultak zivataros esők.

Hazánk nyugati, déli és keleti részein voltak nagyobb esők, melyek többnyire zivatarokkal jártak. Az eső Erdélyben 20 mm.-t is megközelítette. Az idő különben felhősebb lett és a hőmérséklet körül lényeges változás nem mutatkozott.

Jóslat:

Lényegtelen hőváltozással helyenkint eső vagy zivatar várható.

Hőmérséklet: + 27.0 C. fok.

— (Udvari vadászat.) *Ischl*-ből táviratozzák: Tegnap volt az első udvari vadászat. A király gróf Paar főhadsegéd, *Dietrichstein* herceg szárnysegéd, báró *Krieghammer* lovassági tábornok és dr. *Kerzl* udvari orvos kíséretében háromnegyed 12 órakor különvonaton Tauernkirchenbe ment, ahonnan a vadászatot *Titz* udvari tanácsos vezette. A király este fél 8 órakor tért *Ischl*-be.

— (Személyi hir.) Kanovics Béla Mór Budapest józsefvárosi apátplébános Sujánszky Antal esztergomi nagyprépost-püspök társaságában egy hónapi tartózkodásra Trencsén-Teplitz-be utazott. Távollétében a plébánia ügyeit dr. Bundala János vezeti.

— (Czorda Bódog a ravatalon.) Czorda Bódognak, a Kuria egykori másodelnökének holttestét

ma reggel helyezték ravatalra a Széchenyi-utca 12 szám alatti gyászházban. A ravatal az elhunyt első emeleten levő lakásának hálószobájában van fölállítva, amelyet teljesen gyázzpompába borítottak. Diszes baldachin alatt, délszaki virágok között, égő gyertyák sokaságától körülvéve, ércpokorsójában díszmagyarruhába öltözött nyugszik a halott. A pokorsó lábánál a halott csillogó érdemrendjei vannak elhelyezve bársonypárnákon, míg a pokorsót az igazságügyi miniszterium pálmákból, babérokából és friss virágokból font hatalmas koszorúja ékesíti, melynek nemzetiszínű selyemszalagján ez a fölírás: «Czorda Bódognak — A magyar királyi igazságügyi miniszterium.» Az elhunyt özvegyét már ma igen sok részvétlőtől kereste fel s számtalan levélben fejezték ki részvétüket, közöttük elsőnek Plósz Sándor igazságügyminiszter, aki a következőket írta:

«Kegyelmes Asszonyom! Engedje meg Nagyméltóságod, hogy boldogult férjének elhunytá alkalmából, akihez engemet is a tisztelet és a barátság ösztöne kötelekelt csatoltak, a magam és a vezetésem alatt álló miniszterium tisztviselői karának nevében legőszintébb részvétünket nyilvánítsam. A boldogultban az igazságügynek érdemekben gazdag munkáját gyászoljuk s kegyelettel őrizzük meg áldásos tevékenységének emlékezetét. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte kifejezését. Plósz Sándor.»

A halottat csütörtökön délután öt órakor szentelik be a gyászházban a katolikus szertartás szerint s a Kerepesi-temetőben teszik nyugalomra. Az engesztelő szentmise pénteken tíz órakor lesz a belvárosi plébánia-templomban.

Czorda Bódog haláláról gyászoló családja a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Czorda Bódogné szül. Radány Etelka saját maga és alólított gyermekei, vejei és unokái, valamint az összes rokonság nevében is mélyen megszorodott szível jelenti, hogy forrón szeretett férje Czorda Bódog nyug. kir. kuriai másodelnök, v. b. t. tanácsos, főrendiházi tag, a Ferenc József-rend nagykeresztése, volt 1848—49-iki honvédszázados életének 76-ik. boldog házasságának 47-ik esztendejében folyó hó 5-én, hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult hült tetemei július hó 7-én d. u. 5 órakor fogtak a gyászházban: V. ker. Széchenyi-utca 12. szám alatt, a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a kerepesi uti temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat folyó hó 8-án délután 10 órakor fog a belvárosi plébánia-templomban a Mindenhatóknak bemutatattani. Budapest, 1904 július hó 5-én. Áldás és béke lengjen porai felett! Nagy Dezsőné, Czorda Gizella, Böheim Tódorné, Czorda Janka, Tóth Kálmáné, Czorda Mariska gyermekei, Nagy Dezső dr., Böheim Tódor, Tóth Kálmán dr. vejei, Nagy Bódog, ifj. Nagy Dezső, Nagy Erzsike, Nagy Kázmér, Nagy Melinda, Böheim Irénke, Tóth Bódog, ifj. Tóth Kálmán, Tóth Mariska unokái.

— (A «General Slocum» magyar áldozatai.) A «General Slocum» borzasztó katasztrófájának, mint utólag jelentik New-Yorkból — sajnos — magyar áldozatai is vannak. Az összes magyar áldozatok számát még nem állapították meg véglegesen. Áldozatul estek a következők: Özvegy Tóth Istvánné, ennek leánya, két unokája, sógornője és vejenye anyja, továbbá: Haag Zsuzsanna és 3 gyermeke, Juszt Józsefné és 3 gyermeke, Rothman Elza és 2 gyermeke, Waisz Mathild és 5 gyermeke. A borzasztó katasztrófáról különben még a következő részleteket jelentik:

Az ezer áldozat között csak 23 férfi volt, a többi mind nő és gyermek. A jelenetek, melyek az égő gőzös fedélzetén lejátszódtak, szinte leírhatatlanok.

A férfiak közül sokan önfeláldozó hősiességgel viselkedtek. Mikor látták, hogy a gyermekeket csak gyors segítséggel lehet megmenteni, a kezük ügyébe eső apróságokat székekhez kötözték és úgy dobálták le az égő hajóról a vízbe. Mások ölbe kaptak gyermekeket és úgy ugrottak a vízbe, de ezzel a teherrel megakva, nem bírtak megküzdeni a gyorsan folyó áramlattal és rövid küzdelem után elmerültek. A mentési munkákban derekasan részt vettek az egyik zenekarnak a tagjai. Mialatt a lángok dühöngtek a «General Slocum» előréssén, addig ez a bátor kis csapat tovább muzsikált, hogy a halálfelelemtől örjöngő nőket megnyugtassa. A karmester figyelmeztette embereit, hogy az ő hidegvérüktől függ számos emberélet és míg a nők egy része szinte esztüket vesztve futkostak idestova, a derék zenészek fújták

hangszereiket. Végre is azonban a körülöttük hullámzó tömeg elsöpörte őket üléseikről és ekkor neki láttak a mentésnek.

— (George Sand.) Tegnap mult száz esztendeje, hogy George Sand, a XIX. század egyik legnagyobb asszonya megszületett. Szülővárosa, Páris nagy ünneppel ülte meg ezt az évfordulót és szobrot állított a kiváló írónőnek. A jubileum dátumára jelent meg egy könyv is, amely George Sandnak sok, idáig kiadatlan írását is tartalmazza. Ezek között most, a női kongresszusok idején, különösen érdekes George Sand egy tanulmánya, amelyet a nő jogáról írt és a szerepről, amely a nőt a társadalomban megilleti.

— (Az ittebei földosztók.) Tegnap számban röviden már megemlékeztünk arról az esetről, mely a torontálmezei *Ittebe* községben történt: 500 ittebei ember megszállta Jenovay Imre birtokát, melyet pörben elvesztettek s felosztását követelték. A zavargókat *katonaság* kergette szét. Ez volt a hír, mely gondolkozáunkat felkeltette, annyival is inkább, mert a hírforrás még azt is megjegyezte, hogy az ittebeiek földosztó hajlamát szociálista izgatók nevelték. Csak egy-két nap előtt mutattunk rá hangsúlyozva arra a sötét háttérre, mely amögött az eset mögött volt, mikor felbőszült mezei munkások egy gazdatisztet — munkaadójukat — megölték. Az analogia e két eset között nyilvánvalólag a szociálista izgatás, mely állandóan a töke és az uri osztály ellen izgat, az ittebei eset azonban már perspektívát is nyújt, melyet nagyon is érdemes szóvá tenni, mert hova-tovább *idők jelvé* kezd válni. A bíróság elítélte az emberektől a földet, ekkor ők karhatalommal visszafoglalják és annak jeléül, hogy a magukénak tartják: fel is szántják mindjárt az aratás előtt álló földet vetésekkel együtt. Nem kommunizmusról van itt tehát szó, hanem társadalmi anarchiáról: «Mit nekem a törvény, ha ez a törvény nem igazságos, kutyába se veszem.» Az ököljog visszatérésének esete szó nélkül nem maradhat s ha mögötte még szító gyanánt a szociálista agitátorok arca is feltűnik, kell, hogy a *joqrend* érdekében segítségért szóljunk fel s védelemre szervezkedjünk, mert hova jutnánk, ha bíróságot, törvényt, jogot semmibe sem véve, így uralkodnék az anarchia s tenné tönkre nem egy földbirtokos egynéhány holdnyi, hanem az ország vetését.

— (A Norge katasztrófája.) A Norge hajó katasztrófa áldozatainak száma *hatszáznál több*, Kopenhágában általános gyász uralkodik. Keresztély király Wiesbadenből táviratban fejezte ki mély részvétét. Egy *Johannsen* János nevű norvégiai kívándorló, aki a menekültek közt volt, a következőket beszéli a katasztrófáról:

A hajón körülbelül 200 gyermek is volt, ezek mind odavesztek. Az asszonyok, karjukon gyerekeikkel, úgy futkostak, mint az örültek. A mentőövekét élet-halál-harc folyt. Az asszonyok gyermekeiket kosarakba, ládába és gerendákra kötve, beledobták a tengerbe, aztán utánuk ugrottak. A hajó tisztjai hidegvérűen és önfeláldozással iparkodtak az utasokat megmenteni, de semmire se mentek a halálfelelemtől öröklően tomboló, futkosó, fejvesztett tömeggel. A tengerben a hullámokkal küzködők leszakgatták a mentőöveket azoknak a derekáról, akik olyan szerencsések voltak, hogy öveket zsákmányolhattak. Három mentőcsónakot felborítottak a menekülők, akik a kötelekbe kapaszkodtak, mikor a csónakokat le akarták bocsátani. En — beszéli Johannsen — feleségemet és gyermekeimet egy szögletbe állítottam, hogy várjanak ott rám, míg visszajövök, magam pedig utána néztem, nem lehetne-e egy csónakba jutnom családommal. Mikor láttam, hogy egy-egy mentőcsónak nemsokára kész lesz a lebocsátásra, utánuk mentem, de már nem találtam őket ott, ahol hagytam. Talán a tengerbe ugrottak vagy a menekülni iparkodók sodorták őket magukkal. — Londonból jelentik: A Rattarybay nevű halászgőzös tegnap este Aberdeenben az elpusztult Worge újabb 17 megmenekült utasát szállította partra. A menekültek azt beszélik, hogy hat napon át nem volt egebük, mint hat akó vízük és két darab kétszersültjük.

— (Gyilkos villám.) Mint Szegedről jelentik, az átokházi kapitányság felett tegnap nagy zivatar vonult keresztül. A hirtelen jött zivatar a mezőn foglalatoskodók közül többeket bekergetett *Hosvay* András tanyájára, ahol csendesesen beszélgetve, az

eszterhaj alól szemlélték az elemek tombolását. Egyszerre hatalmas fény sugar vaktotta el szemeiket, mely után rettenetes dördülés következett s a beszélgetők eszméletlenül terültek el a pitvar földjén. Villám ütött be a tanyába s a bemenekültek egyikét, *Ördög* Rozált megölte. A többiek csodálatosképpen csak elszédültek s mire magukhoz tértek s kirohantak, a kődörgő villám akkorára fölgyújtotta az istállót, mely teljesen leégett. Az istállóban két ló és egy tehén bennégett.

— (Borvásár Gyöngyösön.) A hevesmegyei gazdasági egyesület folyó évi november havában Gyöngyösön borvásárt rendez. A részletek megállapítása végett *Borhy* György elnöklele alatt bizottságot küldött ki.

— (Pusztító jégeső.) *Zalaegerszegről* írják: Tegnap délután félhat óra körül itt és a környéken óriási szélviharral kezdődő zápor, majd egynegyed-óráig tartó jégeső volt. Sűrű, mogyorónagságu jég hullott szakadatlanul, sőt akadt akárhány galambtojás nagyságu is. A kár igen nagy. A száron levő termésnek körülbelül 65 százaléka pusztult el, a learatott gabonának is elpusztult 35—40 százaléka. Még nagyobb a károsodás a szőlőben és gyümölcsben. A kárt Zalaegerszeg környékén 500.000 koronára becsülik.

— (A Balaton-Szövetség) megalakítása ügyében hőtőn értekezlet volt Siófokon. Az értekezleten a balatonparti összes fürdőtelepek igazgatói és fürdőbirtokosai megjelentek és dr. *Óváry* Ferenc országgyűlési képviselő elnök előterjesztése alapján egyhangú határozattal kimondták a Balaton-Szövetség megalakításának szükségét. Ez a szövetség testvéri kapcsolatot kíván teremteni a balatonparti fürdőtelepek között és virágzóvá fejleszteni az egész Balatonpart vidékét. Evégből új utakat, árnyas parkokat, olesó közlekedést óhajt létesíteni, szórakozásokat és kirándulásokat rendezni, szóval minden eszközzel elő akarja mozdítani a magyar tenger kultuszát. Az értekezlet során letárgyalták és megállapították az alapszabályokat és elhatározták, hogy a Balaton-Szövetség alakuló közgyűlését augusztus 11-én tartják meg Siófokon.

— (Gyászrovat.) *Dunaiszky* Lászlót, a tegnapelőtt elhunyt veterán-szobrászművészt tegnap délután temették el a kerepesi-uti temető halottas házából. A temetésen az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatot *Telepy* Károly műtáros képviselte. A gyászbeszédet *Broschko* Gusztáv evangélikus segédlelkész mondotta. A halottat a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Kistatai *Virágh* Kálmán királyi törvényszéki bíró Nyiregyházán 71 éves korában meghalt.

— (Allami tisztviselők internátusai) Az Allami Tisztviselők Országos Egyesületének küldöttsége tisztelegget kedden az országban gróf *Tisza* István miniszterelnöknel, *Lukács* László pénzügyi és *Berzeviczy* Albert közoktatásügyi miniszternél. *Vörös* László nyugalmazott államtitkár, egyesületi elnök vezetése mellett: az allami, törvényhatósági és államvasuti tisztviselőknek Budapesten és Kolozsváron egyetemeken tanuló fiai számára internátusok létesítése érdekében. A küldöttség tagjai voltak: *Benedek* Sándor közigazgatási bíró, *Halász* Ferenc közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsos, dr. *Balla* Lajos, a szabadalmi hivatal elnöke, dr. *Andor* Endre zálogházi főbíró és dr. *Detre* László pénzügyi titkár. *Vörös* László utalt arra, hogy a tisztviselők önkéntes adományokból és megállapított díjakból az internátusok fenntartását biztosítsák nekik, a kormány részéről pedig oly közrehatást kérnek, hogy a közoktatásügyi miniszter átvénné az internátusok szellemi vezetését és gondoskodását a felügyelő és nevelő személyzet javadalmazása felől. Az internátusok felépítését és berendezését az állam vállalná el. A miniszterelnök az eszmét igen üdvösné és a közérdek szempontjából nagyon figyelemreméltónak találta és a legszívesebben szavakban késznek nyilatkozott az eszme megvalósításának pártolására. Hasonló meleg fogadtatásban részesült a küldöttség *Lukács* László pénzügyminiszter részéről. *Berzeviczy* Albert közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy az átnyújtott memorándumban foglalt tervvezetéről már előzőleg tudomása volt. Részéről a legmetegőbb jóindulattal fog a tervvel foglalkozni és minden lehető el fog követni, hogy az internátus első sorban Budapesten mielőbb létesüljön.

— (Arató-sztrájk.) *Gyuláról* jelentik, hogy a *Wenckheim* gróf-féle szentbenedeki uradalomban száztíz arató-munkás abbahagyta a munkát. Az ura-

dalmi ügyvéd a munkásoknak tegnap estig haladékos adót adott, ha addig munkába nem lépnek, az uradalom Makóról hozat aratókat. A rendőrkapitány a szerződészegő aratók ellen megindította az eljárását.

— (Izgalmas jelenet.) Tegnap este izgalmas jelenet tanui voltak a Váci-körut járó-kelői. Egy szegény munkásasszony, *Humbál* József asztalossegéd 23 éves felesége, *Szabó* Mária egy 7 éves és egy 5 hónapos gyermekével a karján a villamos vágányokra feküdt. Eppen arra robgott egy villamos. A kocsi-vezetőnek azonban sikerült megállítani a kocsit. Nagy csődület támadt a halálra szánt asszony körül, akit azonban csak nagy erőszakkal lehetett elhurcolni a villamos vágányokról. A rendőrségen azt mondotta, hogy családi bajai miatt akart megválni az élettől.

— (Szökevény halottak.) A torontálmezei *Nagyszentmiklóson* történt, hogy a csendőrorjárat a hártában elfogott négy cigányembert, kik gyilkosság miatt voltak vádolva. Az egyik azonban egy alkalmas pillanatban kerekelt oldott s miután a csendőr felszólítására sem állott meg, az utána lőtt és egyik karját megsebezte. Ezt az alkalmat felhasználta a másik három fogoly és más irányban szintén futásnak eredt. Ezekre a másik csendőr lőtt és egyikét találva közülök, a másik kettőt lefűlelték. A két sértetlent arra meggyaszták, a másik két súlyosan sértetlet pedig bevitték a községkórházra s miután fogda ott nem volt, az istállóba fektették és orvos hiányában maguk a csendőrök vették ápolás alá. A sebesültek *halottak* tetették magukat és egy óvatlan pillanatban — és itt következik a dolog komikus része — a már három napi szolgálatban levő kimerült csendőrökből — megugrottak. A két szökevényt nem sikerült eddig kézre keríteni.

— (Hírek a rendőrségről.) Letartóztatott zsebtolvajok. A rendőrség letartóztatta *Jasinszky* József 35 éves cipészt, aki a Váci-köruton egy villamos kocsiban egy apáca zsebéből 48 koronát lopott ki. — Ugyancsak zsebtolvajlásért tetten *Novoszel* József 27 éves munkátalan csavargót a keleti pályaudvaron. Letartóztatták. — *Elgázolás.* *Veisz* Ferenc 12 éves szabóinast a Rottenbiller-utcában egy bérkocsi, özv. *Zatko* Pálné, szül. *Fridrich* Zsuzsánna 64 éves mosónőt a Népszínház-utcában egy villamos elgázolta. Mind a kettőt a Rökusban ápolják. — *Lakásfosztás.* Tegnap este *Klemann* György Rökk Szilárd-utca 6. számú pincelakását feltörték és abból 272 koronát érő ékszeri loptak el.

x Főhívjuk olvasóink figyelmét *Herczeg* és *Horvát* Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «*Adria*» szállóval szemben létező női-divatáruházára.

NYILTTÉR. *)

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva *köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál*. Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van **Budapest, V., Váci-körut 18. szám alatt.** Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetben kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A rákosi vasutasok bűnpöre. Ma folytatta a budapesti büntető törvényszék a rákosi rendező-pályaudvar 15 alkalmazottja ellen közveszélyes cselekmény elkövetése és hivatali kötelesség megtagadása miatt indított bűnpör tárgyalását.

A mai tárgyaláson a védelem tanuinak kihallgatására került a sor. Elsőnek *Forrai* Zsigmond vasúti alkalmazottat, *Farbenheim* Miksa vádlott testvérét hallgatta ki a bíróság. Tanu elmondja, hogy a sztrájk kitérése után este 9 órakor jött le a rákosi alsó-

pályaudvarra, ekkor a rendőrség már szétkergette volt a tömeget és semmi zavargás nem volt. Az esetre magára nem tud semmit.

Elnök felolvassa előtte a rendőrségi vallomás egyes részeit.

— Ezt én nem mondtam.

— Hát miért írta alá?

— Mert a rendőrfogalmazó azt mondta, «egy vizsgálzon, mert hajszálon mulik a maga vádja is».

A bíróság a tanut az ügyész indítványa ellenére meghiteltette. Ezután dr. Rácz Dezső kilenc alibitanu kihallgatását kérte. A törvényszék a holnap napra beidézte a kívánt tanukat.

A következő tanu *Finta Jenő* fékező volt, aki lényegteleneket vallott.

Utána *Geszli Andor* ügyész újra kérte *Vakov József* tanut, akitől kérde: miféle rongálásokat vittek véghez a lámpásokon, szemaforokon és karjelzőkön?

— Rongálás nem történt egyáltalán, még az eloltott lámpások üvegcsilindere is épek maradtak.

Kocsis János, *Kiss Sándor* és *Novák Dániel* másházó jelentéktelen vallomása után *Németh János* kocsimester tanu következett. A rendőrség előtt is ki lett hallgatva. Aláírta a jegyzőkönyvet. Lényegtelen vallomása után *Lipócz Benő* kocsi rendező volt a következő tanu. Az esetről lényeges dolgot alig tud. Nem ismeri a vádlottak nagy részét s közvetlen tudomása semmiről sincs.

Geszli ügyész: *Lipócz*, maga rosszul ismeri a szerepét! Maga kiesett a szerepből?

Védők (felugrának): Kérem, ez megsértése a tanu-nak! Micsoda beszéd ez!

Vázyonyi: Ez a Bérczi-rendszer folytatása, amit az ügyész itt bemutat!

Elnök csendre intette a felingerelt védőket s folytatta a tanu kihallgatását. Elmondta *Jancsó József* vonatkozó általa látottakat, amelyek igazolják a vádlottnak a sztrájk estjén történt némely cselekedetét. Az ügyész ingadozást vélt látni a vallomásában s ezért nem akarja esküre bocsátani, de a bíróság meghitelteti.

Hári Mari tanunak *Csete József* vádlottra vonatkozó csekélyebb jelentőségű vallomása után

Brukner József rákospályaudvari hivatalnok tanut hallgatta ki a törvényszék. Tanu mindig az irodában volt, a zajra kiment a hivatalból s ott látott mintegy 600 embert.

Elnök: Ki volt azok között, a vádlottak is?

Tanu: Igen, még reggel is rendelkezésemre alá-fűtöttek egy mozdonyt.

Geszli ügyész: Ont fenyegették Mendsorferék?

Tanu: Igen, legényszerítették rólam a karszalagot.

Vázyonyi dr. védő: *Farbenheim* ott volt a pályaudvaron?

— Ott volt reggelig és rendelkezésemre állt.

A tanu azután elmondja, hogy ő a katonai hatóságánál feljelentést adott be Bérci kapitány ellen, mert ez tartalékos hadnagy léteire letartóztatta. A bíróság meghiteltette a tanut. A tárgyalás folyik.

KÖZGAZDASÁG.

Az erdei legeltetés és a lombtakarmánygyűjtés. Tallián Béla földmivésügyi miniszter az erdei legeltetés és a lombtakarmánygyűjtés dolgában két rendeletet adott ki a közigazgatási bizottságokhoz. Az elsőben azt mondja a miniszter, hogy a jelenleg országsszerte uralkodó nagy szárazságra s az ez által előidézett legelőhiányra való tekintettel az állami kezelés alatt álló erdők birtokosai közül előreláthatólag többen fognak olyan erdőterületek kivételes legeltetésének megengedéseért folyamodni, amely területek az érvényben lévő erdőgazdasági tervek rendelkezései szerint tilalom alatt tartandók. Erre való tekintettel felhívja a közigazgatási erdészeti bizottságot, hogy az állami kezelés alatt álló erdők birtokosainak a rendkívüli legeltetés engedelmzésére irányuló s a közigazgatási erdészeti bizottsághoz beérkező kéréseire esetről-esetre elnöki uton kérje ki az állami erdőhivatal véleményét s ha a legeltetést az állami erdőhivatal olyan-nak találja, hogy az erdők helyre nem hozható károsításaitól nem kell tartani, a legeltetésre az engedelmet a szükséges föltételek és óvó-rendszabályok kikötése mellett az idej rendkívüli szárazság idejére saját hatáskörében elnöki uton késedelem nélkül adja meg. A második rendeletben arra az esetre intézkedik a miniszter, hogy ha az idej tartós szárazság által veszélyeztetett állat-tenyésztési erdekek szempontjából szükségesnek mutatkozik, hogy az ország legnagyobb részében beállott takarmányhiány a megengedhetőség határáig az erdők termékeiből is pótolhassék. Ezért felhatalmazza a bizottságot, hogy a törvényhatóság területén lévő összes — tehát nemcsak az állami kezelés alatt álló — erdők birtokosainak ez iránt előterjesztett kérelmére — a királyi erdőfelügyelő szakvéleményének meghallgatása után — mindenütt, ahol ez által az erdők fontartása és okszerű kezelése veszé-

lyeztetve nincsen, az idej szárazság idejére a rend-kívüli használatokat késedelem nélkül adja meg.

«Védekezés a takarmányhiány ellen» című füzetben a földmivésügyi miniszter felhívja a gazdaköz-ség figyelmét az idej gyenge takarmánytermés esetleges káros következményeire s ennek megelőzése végett olyan növények közbeszurt termelését ajánlja, amelyek tarlóba vetve még őszszel vagy később vetve kora tavasszal adnak termést s így a zöldtakarmá-nyozás kinyújtását vagy a zöldtakarmányozás korai megkezdését, valamint a téli takarmány pótlását teszik lehetővé. A füzet nagyobb számban megküldetett mindazon vármegyék gazdasági testületeinek, ame-lyekben a takarmányhiány jelentékenyebb. A füzetet, míg a készlet tart, ez iránti kérelemre a földmivélés-ügyi miniszterium kiadóhivatala is mindenkinek díj-talanul megküldi, aki azért egyszerű levelezőlapon oda fordul.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

A mai üzlet a földmivésügyi miniszterium teg-nap este kiadott jelentésének hatása alatt szilárd irányzatban nyilott meg, melyhez az amerikai maga-sabb árjelentések is impulzusként szolgáltak, azon-ban nemsokára, miután a vidékről igen sok eladási megbízatás érkezett s a készárutulajdonosok jó ki-nálatot tanusítottak, némi árgyengülés állott be.

Takarmánycikkek ugyancsak a miniszteri jelentés, valamint a vidékről érkezett esőjelentések hatása alatt elgyengültek.

Malmaink ma, miután a lisztüzlet is javult, na-gyobb mennyiségű búzát váltottak magukhoz.

Készáru-piac.

Buza jó kínálat és élénk vételkedv mellett szilárd volt. Elkelt ca. 40.000 mm. kezdetben 5 fillérig ma-masabb, később változatlan áron.

Rozs mérsékelt forgalom mellett helyi paritásban 6.25—6.35 jegyez.

Takarmányárpa csendes. Helyben 5.90—6.15 fizetnek.

Zab mérsékelt forgalom mellett tartott. Helyben és helyi paritásban 5.80—6.15 jegyez.

Tengeri tartott. Helyben és helyi fuvargyenyér-tékben 5.22 $\frac{1}{2}$ —5.30 fizetnek.

Buza.

Tiszavidéki: 100 mm. 79.8 k. 9.30 korona, 150 mm. 79 k. 9.40 korona, 150 mm. 79.8 k. 9.40 korona, 100 mm. 81 k. 9.40 korona, 200 mm. 80 k. 9.40 korona, 5100 mm. 80.5 k. 9.22.5 ko-rona, 500 mm. 79.5 k. 9.22.5 korona, 800 mm. 80 k. 9.40 korona, 100 mm. 80 k. 9.25 korona, 1100 mm. 80 k. 9.35 korona, 300 mm. 80 k. 9.49 korona, 800 mm. 80 k. 9.40 korona, 1400 mm. 79.7 k. 9.30 korona, 750 mm. 79.5 k. 9.30 korona, 2550 mm. 81 k. 9.30 korona, 1500 mm. 79.5 k. 9.35 korona, 100 mm. 79.5 k. 9.35 korona, 000 mm. 80 k. 9.27.5 korona, 400 mm. 79 k. 9.32 korona, 300 mm. 79 k. 9.35 korona, 1100 mm. 79 k. 9.30 korona, 100 mm. 79 k. 9.30 korona, 100 mm. 79.5 k. 9.30 korona, 300 mm. 79 k. 9.32.5 korona, 500 mm. 79 k. 9.30 korona, 100 mm. 79.5 k. 9.35 korona, 3030 mm. 78.8 k. 9.35 korona, 100 mm. 78.5 k. 8.27.5 korona, 100 mm. 78.3 k. 9.15 korona, 100 mm. 78 k. 9.20 korona, 180 mm. 78 k. 9.10 korona, 520 mm. 77.3 k. 9.10 korona, 4800 mm. 77.5 k. 9.15 korona, 400 mm. 77.5 k. 9.10 korona, 100 mm. 75 k. 7.55 korona.

Érték-tőzsde.

Az irányzat megszilárdulásával a forgalom már az előtőzsdén megérettült s főleg a Rimamurányi részvényekben volt élénk üzlet emelkedő árfolyamok mellett. A déli tőzsdén általában véve kevés volt az érdeklődés s csak a magyar fegyver- és gépgyári részvények árhanyatlása keltett figyelmet. Ebben az értékben egyébként rut játék folyik most s félő, hogy a machinációknak ismét csak a közönség fogja meginni a levét.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Oszttrák hitel	642.75	643.25	643.—	—
Magyar hitel	752.—	752.75	752.—	—
4 $\frac{1}{2}$ % koronajáradék	97.15	97.15	—	—
Leszámitolóbank	449.—	449.—	449.—	—
Jelzálogbank részv.	501.—	501.—	501.—	—
Rimamurányi	492.75	494.—	494.—	—
Allamvasut	636.—	637.50	637.50	—
Városi villamos	330.—	330.—	330.—	—
Budapesti Közüti	571.50	571.50	—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Oszttrák hitelrészvény	643.—	—	—	—
Magyar hitelrészv.	752.25	—	—	—
4 $\frac{1}{2}$ % koronajáradék	97.15	—	—	—
Leszámitolóbank	449.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	501.—	—	—	—
Rimamurányi	494.50	—	—	—
Allamvasut	637.75	—	—	—
Városi villamos	333.—	—	—	—
Budapesti közüti	571.50	—	—	—

REGÉNY-CSARNOK.

A nagysoványi káplán.

Irla: Kamps János.

(1)

— Mindnyájunkat érhet baleset! — gondolta *Medgyes Laci*, mikor ordináció után tudtára ad-ták, hogy a nagysoványi esperes mellé van ki-rendelve káplánnak. A pajtásai kötekedő részvét-nyilatkozataira pedig azt felelte, hogy «meglát-szik, ki a legkülönb legény» s holmi kemény diókat, meg parázsban sült gesztenyeket emle-gett, amiket neki kell kikaparítani — az utódai számára.

Volt benne valami, csak hogy ha az ember azokat a diókat és gesztenyeket jobban meg-nézte, akkor látta csak, hogy azok tulajdonképen apró, ártatlan bogárkák, melyek, ha csipnek is, de komoly sebet egyáltalán nem okozhatnak. Hanem akinek érzékenyebb idegei voltak, annak néha alaposan elrontották az éjszakáit, sőt el is üzték.

Az utóbbi években a dezertálások igen gyako-riak voltak s az aulában már csakugyan kétségbe-estek volna, ha nem lett volna *Medgyes Laci*, a szeminárium legvigabb kispapja, akit rosszkedvü-nek még soha senkisémet látott, pedig sok «vihar» vonult el négy év alatt a feje fölött.

Ilyen fiu kellett *Nagysoványra* s ennek köszön-hette, hogy a tanév vége előtt, soron kívül ordi-nálták. Az utolsó vizsgálatokra korlátolt hitelt kapott, de ha minden adósságát olyan komolyan veszi, mint ezt, akkor hitelezői őszinte szána-lomra méltók.

Egy utolsó «exitus» után, melyen társaival megitták a bucsupoharat, a jószágos püspök atyai tanácsaival ellátva hajtattott *Laci* a pályá-házba, hogy utra keljen az ismeretlen állomás felé.

Hiszen ami új lakóhelyét illeti, az ellen ugyan nem lehetett kifogása. *Nagysovány* csinos, vi-rágzó felföldi község. Mögötte erdős hegyek, előtte termékeny síkság. Tösgyökeres magyar nép lakja s ugynevezett «társaság» is van.

Nem is volna ennél boldogabb falu a világon, ha *Korpás* nem volna. Ez a *Korpás* kincstári telep volt, mely *Nagysoványhoz* tartozott. Elé-gedetlen, házartós alföldi nép. Annyi galibát csináltak a falunak, hogy mindenki örült, mikor elhatározták, hogy önálló községet alakítsanak. De alaposan csalódtak, aki azt hitte, hogy ezzel vége a boszorkányságnak. Ellenkezőleg most *Korpás* konkurrálni kezdett az anyaközséggel s ahol lehetett, tromfolta, ahol nem lehetett: legalább bosszantotta. Utoljára a versengésben mind a két részről túltettek *Körösön* és *Kecse-méten*. Eleinte csak eljárógattak még a *Korpá-siak* a nagysoványi templomba, de minekutána egynehányszor az Úr színe előtt is összemara-kodtak volna, fogták magukat s építettek ma-guknak külön templomot, természetesen nagyob-bat, mint a soványiaké s mivel hogy a soványiak azzal dicsekedtek, hogy a harangjuk kötelét helybeli kötélverő csinálta, fogták maguknk egy helybeli kőfaragót, aki olyan *Úrkoporsóját* fara-gott nekik, hogy hét vármegyére szól s ezenfelül a templom elébe gyönyörű szép szent Jánost is az öt csillaggal a feje körül.

Ezt már nem tűrhette *Nagysovány* s még abban az évben ők is rendelték szent Jánost, de háromszor akkorát a korpásinál. Határoza-tilag mondták ki, hogy egy hajszálnyit sem en-gednek belőle. Hiába mondta nekik az öreg es-peres, hogy nincs értelme annak a nagy szobor-nak, olyan lesz, mint valami indus bálvány. Ne-kik az mindegy volt, annyira feltűzelte őket az «indulat», hogy még a saját esperes-plébánosukat is leszavazták, pedig jóformán csak egyedül ő volt már az, aki a korpásiakkal szemben a lefőzetés veszélye nélkül dicsekedhetett.

Mikor a szent Jánost felszentelték, a soványiak rögtön alapítványt tettek évenként tartandó októ-vára. Természetes, hogy a korpásiak meg három-szor akkora alapítványt tettek, világosan kiköve, hogy náluk két papnak kell részt vennie.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Becslési áron alul adatnak el még a lent felsorolt cikkek, mivel azok többé raktáron nem lesznek.

1 elegáns Saphir ponyola	becsár 5.—	eladási ár 2.50 frt
1 remek delain ponyola	12.—	5.—
1 remek szövet felsőszoknya	12.—	5.50
1 gyönyörű angol szövet v. luster-alj	10.—	4.50
1 remek f. selyemfenyű cloth alsőszoknya	6.50	3.—
1 selyem taft alsőszoknya (suhogó) csipkediszszel	16.—	7.50
1 elegáns tavaszi Havelok finom ancol kelméből	10.—	7.75
1 finom szövetruha minden színben	25.—	10.—
1 legfinomabb selyembloz	15.—	6.—
1 remek costum, kabát és alj	24.—	12.—
1 doubl. szövetgallér, kockás belsőjével	14.—	8.—
1 finom selyemruha, elegáns, dus diszítós	45.—	12.—
1 finom utazó köpeny	12.—	6.50
1 tiszta cérna abrosz, 6 szalv. ajour szélel	9.—	3.25

1 tolltárió ágyhuzat, erős, mint a bőr, 30 rőf	becsár 9.50	eladási ár 6.— frt
1 Pius-pápa vászon, remek min.	9.50	5.25
1 vég tiszta len crész, alkalmi vétel	22.—	12.50
1 ablakra v. csipkefüggöny, remek minta	4.50	2.25
1 töl. vászon pohártörő	2.40	1.60
1 smyrna-szőnyeg, 260 sz., 8 m. h.	18.—	8.50
1 méter valódi spargaszőnyeg, tartós minőség, 90 széles	1.25	0.95
1 vég irlandi vászonj 54 rőf	1.10	0.70
1 chne paplan, 2 személyre, új.	17.—	9.25
1 valódi clobpaplan, remek min.	12.—	5.50
Vászon ingek	8.50	4.25
Gazdagon diszítva	1.50	0.65
1 ruhára való remek delain 7 mtr. minden színben	3.—	1.50
1 ugyanaz másfajta delain 7 méter	3.75	2.10

1 ruhára való fekete kamarn, 120 széles, 5 m. 5.25 frt	becsár 7.—	eladási ár 3.50
1 teljes blouzra való tiszta selyem, 4 méter	19.50	9.75
1 vég rumburgi vászon, 38 m.	13.—	6.50
1 vég damaszt csinavt ágynemű, csikos vagy virágos	9.90	4.95
1 vég cérna kanavász 30 rőf	10.50	5.25
1 ágy és asztalkészlet (8 drb)	17.—	8.50
1 legfin. nehéz minőségű	2.50	1.15
1 ablakra való szövetfüggöny	2.50	1.25
1 legfinomabb nehéz minőségű	1.50	0.75
1 tucat finom zsebkezdő	2.50	1.25
1 legfinomabb	5.—	2.50
1 legfinomabb cérna hat szt, tet	6.—	3.—
1 mitus-koszoru, fáttyóval együtt	16.—	7.75
Csodáló lepedő-vászon, gyepen fehéritett	—75	—38
Ágy elé való remek minta smyrna	3.60	1.80
A legjobb fajta smyrna	1.90	0.95
1 kész vászonlepedő		

Minden vevő 10 korona rendelésre egy smyrna szőnyeget kap teljesen ingyen és egy életrajz-arcfépét.

HERCZEG és HORVÁT Budapest, Kerepesi-ut 52.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1904 július 7-én.

Fővárosi nyári színház.

A Charlie nénye.

Kezdeté fél 8 órakor.

Városligeti nyári színház.

A hét Schlésinger.

Látványos énekes bohózat 5 képb. Zenéjét szerző: Barna Izsó. Kezdeté fél 8 órakor.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a

KALAP-KIRÁLY

tavaszi elsőrangú különlegességeire

Budapest, Kossuth Lajos-utca

(Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben elismert specialista. Divatlap küldetik. 253

SCHMIDT M.

szilgyári, nyerges és bőrödös

Bpest, VIII., Kerepesi-ut 25.

Kocsizó- és lovaglószerszámok.

Mindenemű utazóbőröndök.

Megrendelések és javítások pontosan és utányosan eszközöltnék.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol

UGORKA-TEJ,

mely azonnal eltávolít minden szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (mitesszer) stb. és az arcnak friss üdöséget, fiataloságot kölcsönöz.

Egy üveg ára 2 K, elhoz Ugorka-szappan 1 K, poudra 2 K.

Főszékhely: Balassa Kornél győgy-BUDAPEST-Érszék-utca 26.

Kapható minden gyógyszerárban. Foraktár Budapest: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Figyelem!

Céglünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy

életrajz-arcfépét teljesen ingyen

készít hű kivételben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életrajz-arcfépét foglaltatik, az önköltségünket, 1 frt 30 krt számítunk.

Az ipar 12 forint 1 darab összeosztható vaságy aszódrony-betéttel, 3-rétű matracal és terítővel.

esodája! 12 forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodorról és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis

GIGNER ŐSTVÉREK BUDAPEST,

Muzeum-kört 27.

Pa-lan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.

Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

KEMÉNY és TÁRSA

Betéti-Társaság, kereskedelmi tudakozó-intézet

Alapítva ott 1888. Telefon 21-54.

Budapest, Podmaniczky-utca 39. sz.

Kalap-különlegességek legújabb divatalakokban NEUBART DEZSŐ-nél 3, 4, 5 kor.-ért kaphatók BUDAPEST, Kerepesi-ut 11. szám.

Minden szó 3 fill. Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés ára: 30 fillér.

A Magyarország minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Méhésztársaság
Gyakorlati Méhészkönyvet egy koronáért küldök. Kovács Sándor méhészt. Baranya-Csuzan.

Papi házhoz,
vagy éltebb urhoz gazdasszonynak ajánlok, 30 éves házias, rendszeres asszony, ki nem annyira fizetésre, mint jó bánásmódrá reflektál. — Szíves ajánlatokat kér «Rendszertő» II. ker. Főposta poste restante alatt. 36

Dijtalanul
adok felvilágosítást és minden előleges költség nélkül eszközök ki 200 kor. után 4 kor. havitörlesztéses (kezeség mellett), továbbá 200 kor.-tól 400 kor.-ig terjedő (kezeség nélküli) és legelőnyösebb ingatlan, tisztviselői és 1000 koronán kezdődő rendes váltóköles-nöket. Végül 1000 kor.-ig terjedő s azonnal folyosítható 80%-os, rövid lejáratu magánköles-nöket. Bankképviselői iroda. IV. Képiró-utca 11. sz., III. em.

Eladó
ebédlő és matracdivánok, ottománok, jó és olcsón. Fűzéri kárpitos, Magyar-utca 23. szám. Javításokat elfogadok. 31

Pénzkölcsönt!
Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adás bármikor felmondható, a pénzürtézet azonban nem mondható fel, teljes bizalommal forduljon **Grünfeld S.-hez** Budapest, Király-u. 23. sz.

Használt férfiruhákat
fehérneműt, szőrmeárukat stb. veszek legmagasabb árrban. Singer Markus, Lujza-utca 16., ajtó 10. sz.

Domonkos Lajos
uri és női cipész mester Budapest, Teréz-kört 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-hől a legolcsóbb árban. — Mértékszerűen megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltnék.

1 forint
heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-kört 31/a.

Ingyenesen
közvetíték minden a világon! válaszbélyeget kérek. «Telegdi» Marosludason.

Két kis
Singer varrógép olcsón eladó. Izabella-tér 3. Habán.

Van szerencsém a n. é. közönségnek figyelmében ajánlani a Soroksári-utca 41. sz. alatt levő vendéglői helyiségemet. — Hol kitűnő magyar konyha és hámsítatlan magyar horok kaphatók. Különösen ajánlom ó-budai fehér, rizingl és vörös boraimat. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Teljes tisztelettel **Linteber Odón,** vendéglős.

Lakásokat
csékély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/I

Szobákat
csékély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/II.

Huszár Károly
címer és címtábla festő. Készít: fa, vászon, bádorg-öntött és üveg-címtáblákat. Specialista üveg-címtáblák készítésében. Budapest, IX., Soroksári-u. 21.

Alapos oktatást
a francia, angol, olasz, magyar és német nyelvből (társalgás, nyelvtan, irodalom, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. — Kitűnő ajánlatok. Kiváló jó módszer. Erzsébet-kört 58., II.

Butort
és kárpitos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

BUTOROK. Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, ugy közspénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható Erzsébet-kört 48. szám, Royallal szemben Buchinger I. butoriparosnál.

A „HARISNYAKIRÁLY”

Budapesti üzlete kizárólag Teréz-kört 2. szám a. Elismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak

